

JulkICT-osasto
Heikki Talkkari

21.10.2019

JULKISEN HALLINNON TIETOHALLINNON NEUVOTTELUKUNTA (JUHTA) 6/2019

Aika: Keskiviikko 9.10.2019 klo 12-15.30
Paikka: nh. Loppupeli, VM (os.Mariank.9, Helsinki) sekä etäyhteys

Kutsuttu:

Jäsen		Varajäsen	
Valtiovarainministeriö, Julkisen hallinnon tieto- ja viestintä tekninen osasto, ylijohtaja Anna-Maija Karjalainen, puheenjohtaja	x	Valtiovarainministeriö, Julkisen hallinnon tieto- ja viestintä tekninen osasto, lainsäädäntöneuvos Sami Kivivasara	x
Kansaneläkelaitos, tietopalvelujohtaja Marina Lindgren (etä)	x	Kansaneläkelaitos, tietohallintopäällikkö Ari Vähä-Erkkilä	
Opetus- ja kulttuuriministeriö, erityisasiantuntija Kalervo Koskimies	x	Oikeusministeriö, tietohallintojohtaja Tarmo Maunu	
Sosiaali- ja terveysministeriö, erityisasiantuntija Markku Heinäsenaho	x	Sisäministeriö, johtava asiantuntija Ismo Parviainen	
Työ- ja elinkeinoministeriö, neuvotteleva virkamies Päivi Tommila		Liikenne- ja viestintäministeriö, erityisasiantuntija Mika Vuorinen	
Valtiovarainministeriö, Kunta- ja aluehallinto-osasto erityisasiantuntija Suvi Savolainen	x	Valtiovarainministeriö, Kunta- ja aluehallinto-osasto finanssineuvos Ville-Veikko Ahonen	
Ympäristöministeriö, tietohallintojohtaja Jukka Litmanen	x	Maa- ja metsätalousministeriö, tietohallintojohtaja Antti Vertanen	
Suomen Kuntaliitto ry, varatoimitusjohtaja Hanna Tainio, varapuheen- johtaja		Suomen Kuntaliitto ry, johtaja Ilari Soosalu	
Helsingin kaupunki, tietohallintojohtaja Markku Raitio	x	Järvenpään kaupunki, kaupunginjohtaja Olli Naukkarinen	
Kuusamon kaupunki,	x	Lempäälän kunta,	

tietohallintojohtaja Pekka Kantola (etä)		kunnanjohtaja Heidi Rämö	
Sipoon kunta, kunnanjohtaja Mikael Grannas	x	Mikkelin kaupunki, elinikäisen oppimisen ja osallisuuden johtaja Virpi Launonen	
Kouvola kaupunki, tietohallintojohtaja Sirpa Mäntynen (etä)	x	Raisio seudun koulutuskuntayhtymä, johtava rehtori, kuntayhtymän johtaja Maria Taipale	
Keski-Suomen sairaanhoitopiiri, johtaja Juha Kinnunen		Oulun kaupunki, hyvinvointijohtaja Kirsti Ylitalo-Katajisto	
Suomen Kuntaliitto ry, tietoyhteiskunta-asioi- den johtaja Tommi Karttaavi	x	Suomen Kuntaliitto ry, erityisasiantuntija Karri Vainio	
Sihteeristö		Muut osallistujat	
Heikki Talkkari, pääsihteeri, VM	x	Pekka Sarkola, Gispo Oy	
Tom Holmroos estyneenä ollessa: Elisa Kettunen, Kuntaliitto	x	Pekka Niemi, JHS-sihteeri, VRK	
Pirre Laaksonen, VM		Anne Jarva, Kuntaliitto	
		Minna Perähuhta, YM	
		Juha Mitrunen, VM	x
		Kimmo Mäkinen, VM	x
		Marjukka Saarijärvi, VM	
		Sanna Juutinen, VM	
		Juha-Pekka Leskinen, Netum Oy	
		Denis Galkin, VM	x

1 Kokouksen avaus, esityslistan ja edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen

Päätös: Esityslista ja edellisen kokouksen pöytäkirja hyväksytään. (Liite 1)

2 Henkilöturvattunnuksen uudistaminen ja sähköinen tunnistautuminen

Esittelijät: erityisasiantuntija Kimmo Mäkinen ja erityisasiantuntija Juha Mitrunen, VM (Liite 2 ja 3)

Keskustelu: Kansalaisella voi olla useita tunnistautumismenetelmiä, julkinen sektori tarjoaa jatkossa yhden uuden välineen. Kuntien ratkaisuihin tunnistautuminen ohjataan yhteisiin palveluihin eri lakien puitteissa. Jatkossa on ratkaistava millä tavalla kaupungit voivat tunnistaa kuntalaiset palveluidensa piiriin. Henkilötunnuksen kehitystyössä on neljä eri skenaariota, joita valmistellaan. Henkilötunnuksen valmistelussa tulee kiinnittää huomio eurooppalaiseen identiteettiin.

Keskusteltiin, että Hetu-tunnuksessa olisi tarkoituksenmukaista piilottaa sukupuoli. Samanaikaisesti voitaisiin luoda keinotunnus, joka toimisi siltauksena sekä vanhaan tunnukseen että uuteen tunnusmuotoon. Mikäli tunnuksen annetaan ”rapautua hallitusti”, niin migraatiokustannus jäisi tällöin kohtuullisen pieneksi. Ratkaisun kehittäminen on etenemässä hyvään suuntaan, on kuitenkin syytä tarkastella tarkoin virheet, joita on tehty HST-tunnisteen käytössä.

Esitys on huolellisesti laadittu, samaan aikaan olisi kuitenkin huomioitava esim. vapaan liikkuvuuden mahdollistamista ja globaalin yrittäjyyden mahdollistaminen.

Päätös: Esittely ja Juhtan evästyksen merkitään tiedoksi. Juhta puoltaa valmistelun edistämistä sekä lyhyellä, että pitkällä aikavälillä. Vaihtoehtoja, joihin Hetun muoto säilyy, mutta tunnistetiedot eivät ole sisällöllisesti kuvaavia (merkityksellisiä) kannatettiin.

3 JHS 174/212 ICT-palveluiden palvelutasoluokitus (SLA –sopimusliite) –päivitysluonnos

Suosituksella uusi numero ja nimi: JHS 212 ICT-palvelujen palvelutasonhallinta (SLM)

Esittelijät: Juha-Pekka Leskinen, Netum Oy (Liite 4)

Keskustelu: Todettiin että JHS174 suositus on n. 10 vuotta vanha, jolloin palvelutasojen hinnoittelua on määritelty. Työryhmän toimesta on käyty kustannuksiin liittyvä keskustelua palvelutasojen osalta. Korkea palvelutaso realisoituu kustannuksina, matala palvelutaso liian heikkona palvelun laatuna.

Kysyttiin ketjuttamisen haasteesta liittyen palvelutasoihin usean viranomaisen tukeutuessa samaan palveluun. Miten jos esim. Valtori käyttää ko. sopimista, jossa useampi viranomainen käyttää palvelua, niin miten vastuut jakautuvat eri osapuolten kesken. Esittelijä ohjeisti laatimaan tarvittavat sopimukset eri osapuolten kesken, josta sanktiohyöty siirtyy siitä kärsivälle. Kysyttiin, että voiko esim. virastot käyttää ko. sopimusta suhteessa Valtoriin? Suosituksessa ohjeistetaan myös laatutason seurantaan.

Suosituksessa ei ole otettu huomioon sääntelyjen vaikutuksia palvelutasoihin, esim. JIT ehtoja ei ole kiinnitetty tähän suositukseen. Mikäli tämä olisi tehty, olisi koko hallintamalli, sääntely ja JIT ehdot pitänyt käydä läpi.

Päätös: Juhta hyväksyi päivitysluonnoksen JHS-suositukseksi.

4 JHS 178/211 Kunnan paikkatietopalvelurajapinta –päivitysluonnos (13-13.10)

Uusi numero ja nimi: JHS 211 Kuntien teknisen ja ympäristötoimen sisältöpalvelut

Esittelijät: Anne Jarva, Kuntaliitto, Pekka Sarkola, Gispo Oy, (Liite 5)

Keskustelu: Kysymyksiä ei esitetty tähän JHS:n liittyen. Yleisesti keskusteltiin saavutettavuudesta JHS:n osalta ja täyttyvätkö direktiivin vaatimukset suositusten osalta. Suosituksissa, etenkin uusien osalta, tähän tulee kiinnittää huomio.

Päätös: Juhta hyväksyi päivitysluonnoksen JHS-suositukseksi.

5 JHS 200 Kuntien ja kuntayhtymien palveluluokitus –päivitysluonnos (13.20-13.30)

Esittelijä: Denis Galkin, VM (Liite 6)

Keskustelu: Kysyttiin palautekierroksella vastustavien palautteiden sisällöstä ja määrästä. Esittelijä kertoi, että ainoastaan toisella kierroksella oli yksi vastustava palaute, joka ei sisältänyt perusteluita. Palaute on yleisesti ollut rakentavaa. Tiedossa on, että suosituksen palveluluokitus kunnissa ei täysin kohtaa suositusta ja käytössä olevia tilirakenteita, palvelurakenteita joudutaan tarkentamaan ja kohdentamaan uudelleen joiltakin osin. Tämä JHS 200 suositus ja luokitus parantavat nykyistä tilannetta kunnissa. Pidemmällä tähtäimellä olisi kuitenkin syytä laatia suunnitelma, miten monet eri luokitukset olisivat yhteentoimivia.

Sote-luokat ovat edelleen mukana luokituksessa niiltä osin kun ne kuuluvat kunnille, koska Sote:n palvelutuottajat ovat usein kuntayhtymiä ja tästä syystä palveluluokitus on niiden käytössä. Palveluluokitus on tarvittaessa purettavissa tileiksi ja tililuokiksi. Jatkossa olisi tarpeen hahmottaa tiekarttaa, jossa luokitusta kehitetään palvelulähtöiseen suuntaan. Käyttötapaaukset olisi syytä kuvata kuvina, jotka avautuvat monille käyttäjät paremmin.

Päätös: Juhta hyväksyi päivitysluonnoksen JHS-suositukseksi

- Valmistelussa olevat JHS-suositukset tiedoksi, alusti JHS-projektipäällikkö Pekka Niemi:

- JHS 194 Kuntien ja kuntayhtymien XBRL-taksonomian päivitys

- Työryhmän käsittelyssä palautekierroksen jälkeen
- Taksonomia otetaan käyttöön vasta vuoden 2021 alusta, joten siitä ei tule aikatauluhaasteita
- JHS 210 Paikkatiedon käsitelmä ja geometriat: Rakennukset ja rakenteet
 - Palautekierros on päättynyt, YTI-käsittelyssä
- JHS XXX Kuntien ja kuntayhtymien yhteiset taloudellisuus- ja tuottavuusmittarit
 - Keskeytetty toistaiseksi

6 Digitalisaation edistämisen ohjelman valmistelun tilanne (13.50-14.20)

Esittelijät: neuvotteleva virkamies Marjukka Saarijärvi, hankekoordinaattori Sanna Juutinen, VM (Liite 7)

Keskustelu:

Keskustelussa nostettiin esille mm. sähköisiin viestintäpalveluihin liittyvät arkkitehtuuriset haasteet (sote:n isot järjestelmät, suomi.fi integraatiot, sähköpostinotifikaatiot) ja tulorekisteriin liittyvät haasteet ja kehitystarpeet. Näitä toivottiin otettavaksi ohjelmaan sisään, samoin kriteereitä ja mittareita, joilla tilannetta tarkastellaan. Todettiin, että ohjelmaa tarvitaan jatkossakin, hankkeen tavoitetta toivottiin tarkasteltavaksi joustavasti.

Kysyttiin, kuinka vahva mandaatti on hallitukselta siihen, että elinkeinoelämä velvoitetaan ensisijaisesti käyttämään ja tarjoamaan digitalisia palveluita. Esittelijä kertoi, että ministerillä on vahva tahtotila yritysten velvoittavuudesta sähköisten palveluiden tarjoamiseen.

Ohjelman puitteissa tehtävää kuntien digikartoitusta pidettiin hyvänä, todettiin kuitenkin, että suurin osa kunnista ei pysty täyttämään digipalvelulain velvoitetta. Kysyttiin, että voidaanko isojen muutosten edistämiseen käyttää digikannustinrahaa? Tavoitteena pitäisi olla kehittää valtakunnallisesti vaikuttavia toimenpiteitä, jotka hyödyttävät kaikkia kuntia, yksittäiset ja kuntakohtaiset toimenpiteet eivät tehoa. Kunta- ja aluehallinto-osaston edustaja kertoi, että digikannustinta voidaan käyttää tukemaan digiohjelman toimenpiteitä, jolla ohjataan digipalveluita oikeaan suuntaan.

Kysyttiin, onko tarkasteltu edellytyksiä digitaalisista toimintaympäristöstä (mm. suomi.fi palveluiden osalta) Vastauksena kerrottiin, että ohjelman puitteissa käydään haastattelukierros eri hallinnonaloilla ja Kuntaliitossa, jossa toimintaympäristön tilanne tulee alustavasti tarkasteluun. Esille nostettiin myös infran rakentaminen ja sen edellytysten rahoittaminen. Esittelijä kertoi, että digitalisaation edistämishanke ei ole luonteeltaan infran rakentamishanke.

Kysyttiin, onko suunnitelmia siitä, miten palveluita luokitellaan digitalisaation astetta määriteltäessä, koska kunnissa on myös paljon muita palveluita kuin lupa- ja lomakepalveluita, jotka ovat digitalisoitavissa. Missä kohdin on tarkoituksen mukaista digitalisoida palveluita, koska jossain ovat volyymit todella pieniä. Vastauksena kerrottiin, että lähtökohtaisesti kuntien tulisi valita miten palvelut tuotetaan ja mitä kanavia hyödyntäen, esim. kirjasto on vain yksi kanava, josta tukea digipalveluihin voidaan tuottaa.

Tarvitaan kansallisia linjauksia siitä, mitkä palvelut tuotetaan yhteisesti ja miten viranomaiset voivat tarjota luvatut palvelut. Esimerkkinä kerrottiin, että ympäristölupia voidaan nyt hakea eri toimipisteistä ja tällä hetkellä Lupapiste -palvelua ollaan ajamassa alas, joka on ainoa sähköinen kanava ympäristölupien hakemiseen. Lisäksi elinkeinotoimintaan liittyviä palveluita ja viranomaisia on lukuisia määriä. Esim. Helsingissä siirtymäaikana toimenpiteitä tullaan käytännössä tekemään pienissä silloissa. Helsinki vastustaa viranomaisten siirtymäsuunnitelman toteuttamista 20.6.2020 mennessä, joka ei ole realistinen. Ajatuksellisesti tulisi noudattaa kuntien strategioita ja valita toisenlainen tapa toteuttaa siirtymä.

Esittelijä kertoi, että yrityksille ja muille elinkeinotoimintaa harjoittaville palveluja tarjoavilta viranomaisilta ensi vuonna pyydyttävällä suunnittelulla ja palvelulupauksella tavoitellaan nykyistä parempaa tilannetta tämän sektorin palvelutarjonnasta, jotta ohjelmassa osataan seuraavina vuosina tehdä oikeita kehittämis-toimenpiteitä.

Päätös: Juhtan evästyksiset huomioidaan ohjelman jatkotyöissä.

7 Hallitusohjelman toimeenpano ja budjetti (14.20-14.50)

Esittelijä: lainsäädäntöneuvos Sami Kivivasara, VM (Liite 8, aineisto esitetään kokouksessa)

Keskustelu: Keskustelussa toivottiin resurssien allokoinnin käsittelyä Juhtassa jatkossa tarkemmalla tasolla. Budjettiesityksessä lisärahoitus VM:lle on 46 M€, jota osuutta käsiteltiin. Digitalisaation kehittämisohjelman alle voidaan nähdä liittyvän mm. digitaalinen identiteetti ja AuroraAI. Toivottiin että resursseja suunnataan perustietojavarantojen, datan käytön ja käytettävyyden kehittämiseen. Nykyiset perusrekisterit vaativat kohentamista, koska niissä on tietyin osin laatuongelmia. Tarvitaan perusteellista keskustelua siitä, ovatko perusrekisterit edelleen kehittämisen keskiössä. Todettiin, että tieto-elementti kytkeytyy tiedon hyödyntämiseen ja ylläpitoon. Suunnitelmien perusteella voidaan hakea investointirahaa kori 2. puolelta kun on tunnistettu tarvittavat kohteet. Todettiin, että rakentamisen ja ympäristön puolella on isot rahoitustarpeet ja että niihin on saatu ministeriöiden hakemaa erillistä rahoitusta

On syytä tarkastella kokonaisuutta ja esitettiin että eri hallinnonaloilla ministeriöissä olevat digitalisaation kehittämishankkeet kootaan yhteen ja esitetään seuraavassa kokouksessa. Kysyttiin myös, saadaanko kuntapuolelta vastaavat kokonaiskehittämisen luvut. Ehdotuksena esitettiin myös, että voisiko kuntapuolella olla yhteinen organisaatio, joka on kehittämisen keskiössä. Tälle taholle suunnataan resurssit ja tämä se kehittää keskitetysti kaikki yhteiset palvelut, jolloin voidaan luopua kuntakohtaisista ratkaisuista.

Päätös: Keskustelu merkitään tiedoksi, seuraavaan Juhta kokoukseen kootaan eri hallinnonalojen digitalisaation kehittämiseen suunnattu rahoitus.

8 Lainsäädäntökatsaus (14.50-15.20)

Esittelijä: lainsäädäntöneuvos Sami Kivivasara, VM (Liite 9)

Keskustelu:

Kysyttiin, tuleeko Tiedonhallintamallista ja kartasta oma suositus. Esittelijä kertoi, että näistä tulee tarkempaa ohjeistusta ja suositusta, sitä ei vielä tiedetä ovatko ne JHS muodossa vai jossain muussa muodossa. Esitettiin, että Arkistolakia tulisi tarkastella käsittelyn yhteydessä jatkossa, johon todettiin että se otetaan esille.

Päätös: Merkitään tiedoksi.

9 Muut asiat

Tiedoksi:

- Lainsäädännön kustannusvaikutusten valmistelu, Heikki Talkkari VM
- Juhtan kokousaikataulu:
 - o työpaja ke 30.10. 12.00-15.00, nh. Jakovara, VM (os.Mariank. 9)
 - o kokous 3.12. klo 12-15.30, nh. Loppupeli, VM (os.Mariank.9)

10 Kokouksen päättäminen (klo 15.15)

Kokouksen jälkeen klo 15.15 järjestettiin kaikille avoin verkkolähetys kokousyhteenvedosta.

Jakelu: JUHTA:n jäsenet, varajäsenet, sihteerit, asiantuntijat ja muut osallistujat

Liitteet: Liitteet on tallennettu verkko-osoitteeseen:

<https://wiki.julkict.fi/julkict/juhta/juhta-n-kokousasikirjat-vuonna-2019/6-juhta-kokous-9-10.2019>